

Vesti iz Jugoslavije

(Ljubljana poročila iz Jugoslavije)

Ljubljana, 28. jan. 1932.

Zimski dogodek in njegov zaključek

Delavec Jože je še mlad, 29 let mu je, pa je že dolgo brez dela in teko živ. Močan je, rad bi svojo moč prodajal, a kupca ni. Vsa fabriška vrata so zaprta. In tako je pričakal zime. Najhujše se mu je začelo goditi krog nove leta, ko si ljudje voščijo vesele in srečno novo leto. Brez vsega denarja je bil in poleg svojih skrbi je težko prenašal tudi lakoto in mrz. Pa je prišel na misel, da bi utegnil a tem, da bi drugim pripravil malo toplote, ki jo je sicer sam pogrešal, zaslužiti vsaj nekaj malinga, da bi imel za pod zobe. Sel je pri ljubljanskem kolodvoru na tir ter tamkaj pobiral kose premoga, ki so bili padli iz vagonov. Nabiral je premog v vrečo, ki jo je po tem prislonil k nekemu vagonu ter odšel v noč. Najbrž je šel zdaj iskati kupca za premog, ki ga je nabiral a premrzlimi rokami.

Toda oblast ne spi, oblast varuje privatno lastnino, pa najbi se tako malenkostna. Tisto vrečo je zagledalo oko postave. Stražnik poklical železniškega detektiva, oba sta zastražila majhno vrečo premoga iz zasede in čakala na svoj bogati plen: a retrirali tatu, ki je hotel tole vrečo premoga odnesti — ukrasti.

In sta pričakovala 29. letnega Jožeta. Skočila sta iz zasede in aretirala tatu, 29-letnega brezposelnega, premrelega Jožeta, ki je dva dni ni ničesar zavžil. Jože je moral zadeti vrečo premoga na rame in ga nesti v spremstvu stražnika na policijo, kjer ga bodo zaprli, nametu da bi nesel premog nekemu, ki mu je obljubil zanj 10 Din, za katere bi si Jože kupil večerjo in nekaj cigaret.

Zaprli so ga. Bilo je to 5. januarja. In včeraj, 26. januarja je stal Jože pred tremi sodniki, da se zagovarja zaradi poskušene tatvine. Zagovarja? Ne, Jože se nima za kaj zagovarjati, Jože ni izvršil nobene tatvine, Jože se je le potrudil, da bi dobil to, do česar ima kot živ človek pravico: kosček kruha.

Ko so mu prebrali obtožnico, je Jože priznal, da je vse tisto res. Dva dni ni jedel, pa je šel nabrat nekaj premoga.

Strokovnjak ugotovi: premoga je bilo 40 kil, vreden je bil 15 dinarjev. (To je krog 25 centov...)

Sodnik je ugotovil, da je Jože že 8 mesecev brez dela.

In nato obsodijo sodniki Jožeta na 3 mesece zapore. Obsojenec se je zjokal kot otrok.

Na tri mesece zapore. Zakaj po novem zakonu se kaznuje namerava tatvina z najmanj 3-mesečnim zaporom.

To je doživel 29-letni brezposelni človek v domu pravice, kjer je sedel na obtožni klopi, kamor ne spada on, marveč današnja družba in njena "pravica".

Druga plat 3-mesečnega zapore

Pred gornjim obtožencem je stal pred istimi sodniki bosanski delavec v Ljubljani Ibrahim Hanžić. Ta je lani 2. aprila na Dunajski cesti vinjen brez pravega vzroka zabodel delavca Strajnerja do smrti. Isti mali senat, ki je obsodil Jožeta zaradi poskušene "tatvine" 40 kg premoga na 3 mesece zapore, je obsodil tudi ubijalca Hanžića zaradi uboja na — 3 mesece zapore.

Justifikacija atentatorja

Na dvorišču beogradske slavne Glavnice so 26. jan. obesili Čahorja Janičevića iz Dolnje Ljubice v Srbiji. Decembra je bil obsojen na smrt, ker je izvršil več atentatov na železniške proge v Srbiji. Bil je član notranje makedonske revolucionarne organizacije ter je na njen ukaz izvrševal atentate. Obesili so ga 26. jan. zjutraj v prisotnosti sodnikov, tehničnih uradnikov in javnosti.

Umrli so

V Hrastniku znani gostilničar in lovec Janez Drnovec v starosti 71 let, v Škofji Loki 80-letna Lenka Hafnerjeva, hišna poslastica, v Trojanih pa daleč znani gostilničar "pri Gregu" in veleposelnik Fran Konček, star 76 let, v ljubljanski bolnici Alojzija Senica iz Trbovelj. V Spodnji Hudičji pri Celju je umrla

nju spravi ob kruh in delo ter jim na vse zadnje kakor v zasmeh in kazen dajal neuzitno in neprebavljivo hrano. Tisk o vsem tem ni poročal.

Pač pa so listi z velikim ugodjem zabeležili, da dobi mesto novo vojašnico. Na ozemlju tržaške občine je dosedaj že 14 stavbanih kompleksov v posesti vojnih, orožniških in miličniških oblasti. Poleg 5 vojašnic za pehoto, letalstvo, topništvo avtokolono in mornarice, je celavsta stavb za miličniške garnizije na Rocolu in v Skednju, za orožniško garnizijo, za komande armadnega zbora, lake in mornarice, za vojaško sodišče itd. Sedaj pa nameravajo pri Sv. Jakobu zgraditi novo orožniško vojašnico. Stavbišče, ki ga že pripravljajo za gradnjo, meri 9745 kv. metrov. Zgradili bodo štiri stavbe, za katere so določili 4 milijone lir. Zanimivo je, da bodo vojašnico zgradili na račun tržaške pokrajinske uprave in ne na račun vlade.

Proti tržaškim Slovincem pa so oblasti kljub temu, da je že izšlo, da so jim sprlo vedno težjih gospodarskih in socialnih razmer prisanesle, na novo uvedle teror in nasilje. Slovenska mladina, kar je še ostalo v mestu in bližnji okolici, je v ožjih zaključ. družbah prirejala izlete ali posejala kopališča. Fantje in dekleta se mestoma niso upali niti spregovoriti slovenske besede, da ne bi izvalili neljubih incidentov ali se morda celo izpostavili aretacijam in policijskim zaslišanjem.

Kar nenadoma pa so karabinerji te dni pri Sv. Ivanu aretirali tri fante, in sicer 20-letnega Cirila Martelanca, ki je dokončal srednjo trgovsko šolo in je bil sedaj brez posla, brezposelnega učitelja 23-letnega Ljuba Kovačiča in njegovega strica, okrog 40 let starega Antona Trobca ter jih odvedli v zapore "Pri jezuitih". Politična policija jim očita, da so se udeleževali izletov. Dosegli jih še niso izpuštili, čeprav jim ne morejo niti najmanj dokazati nikakršnega političnega ali drugega prestopka.

Veliko zanimanje je vzbudila med Tržičani objava tržaškega sodišča o kriminalni statistiki. Kakor znano, je italijanska cenzura listom prepovedala objavljati takozvano črno kroniko. V to kroniko spadajo v prvi vrsti samomorji. In teh je bilo lani po omenjeni objavi v Julijaki Krajinji 228, od teh več kot 100 samo v Trstu.

Poleg tega je sodišče naštel v letu 1931 še 142 posušenih samomorov, 7319 tatvin, 687 golufij, 68 roparskih napadov, 36 uradniških ponesverb, 262 poizgov, 40 umorov, 29 posušenih umorov, 55 artoz avtomobilskih nesreč in 1667 primerov tihotapstva. Zaradi raznih prestopkov so obsodili 2387 žensk.

Tudi o tujekem prometu v mestu so bili te dni objavljeni statistični podatki. Da bi pospešila tujski promet, je občina lani za mesec junij dosegla pri železniški upravi potniške popuste in priredila celo vrsto zabav, koncertov in plesov. V mesto je prišlo v vsem letu 117.391 tujcev, to je 8859 več, nego leta 1930. Med temi "tujci" je bilo 85.516 Italijanov, ostali so inosenci in sicer Jugoslovenov 354 manj nego v prejšnjem letu, Čehoslovakov 368 manj, Nemcev pa celo 2598 manj nego leta 1930. In celo "prijatelj" iz Madžarske je prišlo manj nego prejšnja leta. — Jutro.

ZA NAŠE FARMARJE

Piše Frank Lukancich

Majaron — Sweet marjaron

Majaronove pleveli ali listje pogosto rabimo v krvavih klobasah. Tudi ta rastlina ne bi smela biti pozabljena med našimi rojaki. Zemlja naj bo močnejša, pognojena a starim gnojem in še prej dobro gnojna. Seje naj se kadar se ni več bati zmrzline. Rastlina je letna.

Drobnjak — črvena

Drobnjak je tudi priljubljen pri naših ljudjih. Rastlina je trdna, zato se lahko seje zgodaj spomladi v zelo dobro, drobno zrahljano zemljo. Nekateri potem presadijo in sadijo po več takih rastlin skupaj, da na pravi večji šop. Rastlina je večletnica, zato se pozneje tudi razraza.

Na isti način se seje tudi kime-caraway, ker je tudi večletnik. Take rastline navadno pokrivamo z listjem ali pa a slamnatim gnojem pozimi. Zabi je večletnik in se rabi v raznih juhah in se na isti način seje. Sage je tudi večletnik.

Popravec

Nekaj neljubih pomot se mi je vrnilo v moj dopis v Prosveti št. 8 "Svoji k svojim", ker sem bil napačno informiran, da je še ostal stari odbor društva 168 SNPJ, v resnici je pa stari tajnik Joe Aubel resigniral in nastopil sobr. Primožič. Dalje je nekaj pomot pri imenih zdravil oz. rastlin. Lopatika, namesto alce, ALOE, namesto nadix, RADIX, namesto Kellebore — HELLEBORE. — Encijanove korenine, namesto gentiau — GENTIAN ROOT.

Gojenje piščancev

V kratkem se prične zopet sezona gojenja mladih piščancev, da si pripravimo zopet mlado perutnino. To nam je že znano, da perutnina znesne največ jajec prvo leto in potem vsako leto manj, zato moramo vsako leto nadomestiti nekaj mlade perutnine. Tudi preberemo one kokoši, katere nam niso imele prejšnjega leta, ako smo imele prejšnjega leta, ker smo imele preslabo perutnino, ne popolnoma razvito, da bi bila sposobna za visoko produkcijo.

Dobro je, da posebno varujemo in pridno prebiramo kokoši, ki so celo leto, da si na ta način pridobimo le močno, popolnoma razvito perutnino. Navadno se vsako leto prebere ena tretjina kokoši izmed množine, katere nam ne prinaša dovolj jajc. Posebno moramo biti v tem oziru previdni sedaj ob času valjenja, da si odberemo jajca za valjenje le od najboljših in popolnoma razvitih kokoši. Za plemo rabimo le dobre jajčarice, katere so se izkazale najboljše v produkciji jajec. Od slabo produktivnih kokoši ne moremo pričakovati dobrega in dobičkonosnega zarodka.

Ako valimo jajca od slabih kokoši, imamo v prvi vrsti slab zarod podvržen raznim boleznim in poginju, ne glede na to, ali valimo umetno ali pa a kurami, da je eno in isto. Resnica je, da se včasih, ako imamo dobro kokoš, res nekaj več procentov piščancev odgoji in nekaj bolj močnih, ni pa na to mnogo reflektirati. Imamo mnogo ugodnih krajev v državi, da zamoremo umetno izvaliti in odgojiti, da imamo še povsem sposobne kokoši za nesenje v mesecih oktober in november.

Umetno valjenje je tudi priporočljivo zato, ker lahko valimo vsak zaželjeni čas in vsako množino perutnine a veliko manjšimi stroški. V mnogih krajih dežele gojijo farmarji in posestniki perutnino, ki ni sposobna za valjenje, da se skoraj mora valiti umetno. Taka perutnina je v prvi vrsti: val Leghorn, Anconas, black in white Minorcas, Hamburgs itd. Tudi druge vrste perutnine je, ki ni posebno dobra za valjenje, kakor Plymouth Rocks, Rhode Island Reds in Wyandottes, ker morejo vsak zaželjeni čas sedeti. Tudi ni umetno valjena perutnina v nevarnosti pred raznim parazitom, kakor ušem, prlicam itd.

Danes si lahko nabavimo razne dobre inkubatorje za valjenje za manjše ali večje množine na premog, olje ali pa elektriko. Razne vrste dobre inkubatorje ima na izbiri Brower Mfg. Co., Quincy, Ill. Lahko si od te trdke naročite katalog, ki vsebuje krog 400 raznih predmetov za kokošereje.

(Dalje prihodnjik)

RAZNE VESTI

Kongres odpravil "kruljave race"

Washington, D. C. — Norrisov amandament za odpravo "kruljavih rac" je bil v torek sprejet v reprezentativni zbornici a 385 glasovi proti 56. Senati ga je prejel sprejel in zdaj gre pred konferenčni odsek za majhno izravnavanje, nakar ga mora odobriti tri četrtine državnih sbornic, predno postane del zvezne ustave. Ratifikacija po državih se mora izvršiti najdlje v sedmih letih. Amandment določa, da se novi kongres odpre 4. januarja po volitvah, predsednik pa nastopi službo 24. januarja po volitvah.

Senator Reed obžaluje podpiranje revešev

Pittsburgh, Pa. — V očeh senatorja Reeda iz Pennsylvanije ni večje nesreče za deželo kot vladno podpiranje brezposelnih. V tem smislu je odgovoril socialističnemu pomožnemu odboru za oskrbovanje rudarjev in ga zagotovil, da bo nasprotoval predlogi senatorja La Follettea in Costigana za zvezno pomoč.

Pomožni odbor je sporočil Reedu, da je bil prišljen suspendirati pomožno delo med rudarji in urgiral senatorja, naj podpira omenjeno predlogo, ker je podpiral tudi delo za bankirje, železnice in zavarovalne družbe.

Čikaska bankirska družba obtožena

Chicago. — Okrajna veleporota je obtožila propadlega bankirja Johna Baina, njegova dva sinova in tri druge bančne uradnike kriminalnih sleparij. Bain je imel verigo dvanajstih bank, ki so zaprle vrata zadnje poletje in v vložniki so izgubili 16 milijonov dolarjev.

Zoljeva "Nana" bo filmirana

Los Angeles, Cal. — Ameriška filmska družba Universal je kupila pravice za filmiranje "Nane", najboljšega romana, ki ga je spisal slavni francoski pisatelj Emile Zola.

Oče 23 otrok zaprt, ker je zamenjal družino

Hoboken, N. J. — Michael De Reso, star 55 let in oče trlin-dvajsetih živih otrok, je bil 17. m. obsojen na eno leto in eden dan zapore na obtožbo svoje žene, da ne skrbi niti za pet otrok.

Glasovi iz naselbin

(Nadaljevanje s 2. strani)

Tudi socialistična stranka je letos, mislim, da prvič odkar obstoji West Allis, postavila kandidat v vse urade, razen mestnega advokata, kateri dosedaj še nima nasprotnika; seveda je postavila le po enega za vsaki uradi. Za župana je postavila dr. J. W. Baxterja, ki je bil znanec pokojnega Debusa in V. Bergerja. Priporočala sta ga milwauški župan in Sheriff Al. Benson, katere sta tudi obljubila podporo kandidatom socialistične stranke v West Allisu in ki sta pomagala tudi stranki v Racinu, Wis., kjer imajo danes socialističnega župana a. Svobodo.

V petek zvečer, 12. febr., je bil velik shod v W. Allisu, na katerem je govoril sodrug Hoan ter drugi govorniki soc. stranke, ker pa je imelo naše društvo št. 104 SNPJ takrat redno sejo, se nismo mogli vsi udeležiti shoda. Nekateri so ali a seje na shodu, pa se jih je precej vrnilo, ker je precejšnja dvorana bila nabitopolna in ni bilo več prostora. Očividno, ki je bil navzoč, mi je pravil, da sodrugu Hoanu pravijo, ako bi imel W. Allis socialističnega župana, da bi potem Hoan "ronal" obe mesti, W. Allis in Milwaukee; Hoan pa se je izrazil, ako bo s. Baxter hvo-ljen, da bo že znal kaj ima delati, na razpolago mu pa bodo vse informacije njegovega mesta, da lahko upelje vodstvo aliho milwauškemu. Hoan jim je tudi povedal, da republikanci in demokraci imajo denar, da lahko plačajo za kampanjski fond, socialisti pa nimajo nič denarja, satoraj morajo hračati, od beračev kolektirati in na njegov posiv so nabrali precej niklastega in arebrnega droblja za kampanjski fond.

Ker sem bil ravno omenil, da je naše društvo imelo isti večer sejo, se vsem navzočim prav lapa zahvalim za veliko udeležbo seje. Ne pozabite tudi zaupraj na društvene seje; več je navzočih, bolj stvarno so seje.

Ker bomo v prihodnjih par mesecih imeli poleg volitev tudi veselice, toraj vas vabim, da se tudi veselite udeležiti, ker malo zabave tudi ne škoduje.

V soboto zvečer, 20. febr. priredi soc. klub št. 180 domačo zabavo v Kraljevi dvorani. Začetek ob 8. uri zvečer, vatopnilna se moške 70c in za ženske po 50c, drugo vse prosto, kar se dobi. Godba starokrajnska za stare ljudi. Ako bo kaj dobička, bi ga leto jako potrebovali. Bodo volitve, zbori, konvencije in ne vem kaj še, tako da bi se rabli danariti in tam. V sadij par letih se je že marakterska blagajna izr-pala, tako se je tudi našega kluba.

Vabljeni ste na to zabavo val člani in članice vseh slovenskih društev in Milwaukejske, W. Allisa in okolice. Socialistični kandidati ali njih simpatizanti se bodo lahko izrazili po svoje a par besedami, katere bo veselilo.

Drugo veselico priredi društvo št. 3 PZS, 5. marca v ravno isti Kraljevi dvorani: vatopnilna bo 25c. Na tej veselici sta določeni dve uri za govorje. Vsakemu kandidatu se da 10 minut časa, da bo povedal, kaj bi za nas dobrega napravil, ako bi bil izvoljen; govorje lahko kandidati obeh strank, neankrankarji in socialisti. Toraj v imenu društva vabim vse člane in rojake iz Milwaukejske, West Allisa in okolice, da se udeleže omenjena naše veselice.

Tretjo in največjo veselico pa priredi naše društvo Združenje št. 104 SNPJ v nedeljo 17. aprila v Labor Halli. Ker je naše društvo imelo ustanovno sejo 12. februarja 1922, torej bo 10-letnica obstanka našega društva. Odbor 6 članov se deluje za to prireditve par mesecev in deloval bo še zamprej ter vse potrebno ukrenil. Za danes le toliko, da se hošte vedeli pripraviti za omenjeni dan. Kot predsednik društva vas se sedaj prošim, da delujemo vsi skupaj in se udeležimo do zadnjega člana omenjenega slavnosti. Kakor sem slišal bo le 25c vatopnilne in da prirede neko lepo in pomenljivo i gro ter več drugih stvari. Natančni program bo poročan pozneje.

Tudi se je že govorilo na društvenih sejah, da bi dobili kategorijo gl. odbornika iz jednotne hme za našo 10-letnico; tudi to ima preskrbeti omenjeni odbor. Ker pa bo ravno nedelja in blizu spomladni in amo skoro sosedje, pa se danes vabim na omenjeni dan na naš prijamni West Allis VSE gl. uradnike in udeležence v gl. uradu ter tudi druge Čikagane. Kateri se a bo je dobrega piva, belaga kruha in kranjakih klobas, naj pridejo pogledat, kje bodo slavili 10-letnico društva št. 104 SNPJ.

Anton Demhar.

Moderni slo

La Salle, Ill. — Tudi tukaj mnogi neustropno čakajo zaželjene prosperitete, ki se vedno stoji neke za vogalom. Vse tukajšnje tovarne obratujejo a zelo paralizirano produktivno. Tisti, ki delajo, morajo iscrpati vse svojo energijo, da zadostijo strojem in kapitalistični lakomnosti. V vseh tovarnah so zadnje čase reducirali mesde od 10 do 40% in je sedaj na stopnji peonov.

Pred leti je bilo v tukajšnji okolici mnogo premogorovov, sedaj jih je le še par. Vrok, da je ta industrija razpadla, so nova produkcijaka sredstva, ki so jo skoraj popolnoma uničila in pa neuničljaki premogorovi, ki producirajo cenejši premog.

V teh industrijah so moderni stroji zadnja leta izpodrinili stotine delavcev. Kajbodo počeli milijoni ameriških delavcev, ki jih je zadela ista usoda, je uganka. Kapitalisti sami niso in ne bodo storili v tem oziru ničesar; kakani samaritani so oni, nam je jasna slika sedanja miselja in pa zgodovina. Njih ponišna dekla vlada tudi ne bo storila kakih drastičnih akcij, dokler ne bodo ljudje bolj odločno zahtevali svojih pravic in dokler se bodo zastopali po ljudih, ki bodo delali za njihove interese. Otrati se bodo morali tudi ponišnih pasjih instinktov.

Torej je brezposelnost problem delavcev samih. Pesimisti trdijo, da je vojna edini izhod iz te depresije v normalne čase. Drugi grozijo, da bodo prihodnjo jesen glasovali za demokrate, potem bo pa zopet vse o. k. Apostoli raznih verskih sekt trdijo, da je to kamen botja in mnogo ovčic se strinja tudi a njimi.

Na društvenem polju smo sedaj tudi bolj pasivni. Večkrat imamo na programu kakšno veselico in je razumljivo, da se ne obnese najboljše. Dna 1. maja je na programu slavlje 16-letnice Slovenskega narodnega doma. Natančne detaje o tem programu bo gotovo sporočil za to izvoljeni odbor pozneje.

F. Petek.

LISTNICA UREDNISTVA

R. K. Montana. — Povejte to, kar pišete, na seji svojega društva.

J. U., Milwaukee. — Če morete dobiti klike, približno slike kandidatov zelo radi.

J. B. Yukon, Pa. — Poravnajte zadevo v društvu.

F. M., Slickville, Pa. — Narodov konzulat: Jugoslav Consulate General, 840 North Michigan Ave., Chicago, Ill. — Uradnika a nazivom "Public Administrator" ni v Chicago. Morda imate v mislih urad "Public Guardian", čigar naslov je: Bridget H. Sullivan, 908 County Building, Chicago, Ill.

Naročite Mladinski list, najboljši mesečnik za slovenske mladine!

Razgled iz zraka na Mostart, glavno mesto Sovjetske unije. V ozadju je Krim, v katerem je sedaj novotekna vlada. Doleg starih cerkva in videti moderne palače delavskih stanovanj.

Ivan Jontez:

Njena pravica

"Zaman upaš!" je govorilo iz nje. "Tudi on bo prej ali slej klonil pod silo predsodkov in pomislekov ter te izdal. Zda se še upira, toda njegov odpor je z vsakim novim dnevom slabši, dokler nekega dne ne izgine popolnoma. E, težko se je boriti z vsem svetom sam in ni se jih še mnogo rodilo, ki bi bili tega zmožni. In Martin ni med njimi. Premehak je in preveč dostopen tujim vplivom: danes se vname in je pripravljen vsem kljubovati, da se jim jutri — pada. Tak je tvoj Martin, Ema. E, prezgodaj si se rodila, ker svet se ni še rešil trdosrčnosti in sebičnosti pradedov in očevek, še od daleč ni takšen, kakršen bi moral biti, da bi bil res — človek!"

Toda človek se tako nerad odreče upanju. Naj je to upanje še tako šibko in rahlo, človek se ga oklepa z vsemi štirimi. Tudi Ema se ni hotela ničesar odreči upanju, da se slaba pričakovanja ne bodo uresničila.

Preroku iz svoje notranjosti se je kljubovalno upirala: "Ne, Martin me ne bo izdal, on mi ne bo odrekel moje pravice! Svojih obljub ne bo pozrl! Martin ni tako slab; močan je in ne bo se podal krivičnim predsodkom ljudi! Martin bo vztrajal in zmagal!"

Toda sama sebi ni mogla verjeti. Knjige, njene edine tovarišice v nesreči in nevolji, so jo le predobro seznanile s svetom in njegovimi slabimi stranmi, da bi mogla verjeti lastnim zatrdilom, s katerimi si je budila upanje. O, Ema je brala tudi lepe povesti o nesrečnih ljudeh, ki jih je sreča na koncu koncev sprejela v svoje naročje ter jim dala vse, po čemer so hrepeneli — toda verjela jim ni nikoli. Nji so se upirale, ker so se ji zdele preveč neverjetne in neresnične, ker je vedela, da je resnično življenje drugačno; trdo, kruto in nenaklonjeno nesrečnim ljudem. Lepo bi bilo živeti, če bi bilo tako, si je rekla večkrat. Če... Toda — ali je tako? Ali je življenje naklonjeno nesrečnim ljudem, ali jim svet privošči srečo?

Tega Ema ni mogla verjeti. Ni verjela preje, ko ni še poznala Martina in z njim prišla verjetnost. Nasprotno se je v nji čezdalej jasneje oblikovalo spoznanje, da je vsako upanje zaman, da je njena ljubezen že vnaprej obsojena na žalosten konec. Trpkost tega prihajajočega spoznanja je izvalila iz njenih oči mnogo vročih solza, ki pa so vsem, tudi Martinu, ostale prikritke; Ema je bila preponosna, da bi pred svetom razgalila svojo bolečino; saj svet bi se ji tako ali tako le posmehoval, je menila sama pri sebi. Kadar je prišel Martin k nji, je bila videti vesela in ta njena veselost je včasih pregnala za trenutek mračnost z njegovega obraza; toda mrak se je vselej iznova vnel v Martinove oči in nji to ni ušlo. In v možganih se ji je pojavilo vprašanje, ob katerem jo je zabeležilo prav v srec:

Ali Martin res že koleba, ali se morda že kesa svojih besed, ali mogoče že obžaluje, da se je kdaj začel zanimati zanj in bi se je rad rešil, pa mu je težko potepati svoje obljube in zatrevjanja zvestobe in neomahljivosti?

Toda na obrazu ji ni bilo videti sledov bojazni in bolečine, ki jo je prevzemala; le globoko v očeh je bilo nekaj bolečega, Martin pa tega ni opazil. Smehljala se je, prijazno, sladko, ko ga je nekoč mehko povprašala:

"Martin, kaj ti je? Tako čudno potrt si videti! Ali si bolan?"

Martin se je raztreseno nasmehnil: "Ni mi ni, dušica, ali utrujen sem od dela. Veš, zadnje čase nas priganjajo kakor črna živina, nikdar jim dosti ne naredimo."

Ema ga je pobožala s mehkim pogledom: "Smiliš se mi, Martin..."

Ne besede — njen glas je zbodel Martina v možgane in mu pognal kri v glavo. S tako čudnim glasom je izgovorila svoje besede.

Smiliš se mi... Zaradi dela, s katerim se je izgovarjal? Zaradi utrujenosti?

"Ali je mogoče uganiti, kaj je z menoj," se je vprašal na potu domov.

"Toliko bolje zanj..." je šepetal nekdo v njem. "Lažje ji bo, ko bo prišel konec..."

Martin se je zdrznil. Kaj je res že tako daleč?

Sram mu je pordečil lica in s stisnjenimi pestmi je ponovil že tisočkrat izgovorjeni sklep:

"Ne bo se zgodilo!"

Tedaj se je Martinu zadelo, da se je nekdo porogljivo zasmejal; ozri se je, toda opazil ni nikogar. Sam je bil na cesti, ki se je kopala v medlem soju občestnih svetilk.

Emi pa je tisti čas nekaj reklo: "Zgodilo se bo — kmalu..."

Dekle se je zvrlo v svoji postelji, mraz ji je prešinil celo telo in nenadoma se ji je zadelo, da je zaspalo pred njo ogromno žrelo ledene praznote, v katero pada, pada, pada...

To pot ni bilo vročih solza v očeh, da bi olajšale mrzlo grozo, ki je stiskala ubogo, trpečo srce nesrečnega dekleta.

8.

Gospod Janez, župnik slovenske fars, se je pogovarjal s samim seboj:

"Žena ima prav: to ženitev je treba preprečiti!"

Gospod Janez je imel v mislih Martina in Ema. Pred nekaj urami je bila pri njem Martinova mati ter ga prosila pomoči: naj ji pomaga odvrniti sina od brezumnega sklepa. Priletni, še krepki in dobro ohranjeni gospod Janez je bil sicer o stvari poučen iz drugih virov, vendar dotlej ni mislil na vmešavanje, ker se je bal zamere. Saj je že brez tega preveč takih ljudi, ki se za cerkev ne brigajo, so mlačni, nebržni ali pa celo nasprotni, si je mislil. Toda zdaj je stvar drugačna: Martinova mati, ki je njeno ime zapisano v seznamu dobrih ovčic, ga prosi, naj pomaga odvrniti sina od nepremišljenega koraka v nesrečo.

"Ne vem, ali bodo moje besede kaj zalegle pri njem?" se je branil pred ženo kočljivega posla. "Mladina se ne zmeniš dosti za opomine in svarilne besede duhovnih vodnikov in Martin je še mlad in trdoglav."

"Gospod župnik, vas bo bolj poslušal kot mene," je prigovarjala žena. "In baš zdaj je pravi čas za vaše posredovanje: moj fant je že začel premišljevat, ali nisem imela jaz morda prav, ko sem mu branila... Dobro oči imam in mislim, da se ne motim v njem... Zda ga je treba vzeti v roke, zda ko je začel kolebati..."

"Pa se boš res podstopil tega — razdiranja sreče mlademu dekletu?" se je oglašilo v župniku. "Pravijo, da ga ljubi — ali ne misliš tudi ti, da bi si siroto hudo bolelo, če bi ji svet od tužil njega?"

"Bolelo — bolelo — saj za trpljenje smo ustvarjeni, v ognju bolečin Gospod preizkuša svoje otroke..." se je zagovarjal gospod Janez. "Kaj morem zato, če jo bo bolelo? Ali sem jaz kriv, da se je zaljubila, ki bi se ne bila smela? Sama bi bila lahko prišla od tega, da ona ni zanj, da ni sposobna za zakonski stan! In stara dva bi se bila lahko zganila ter preprečila to nepremišljeno razmerje! Fant seveda ni pomislil na težo bremena, ki se ga je polotil in ga začel nakladati sebi na pleča. V zakon s pohabljenim ženakom... Le mlad, brezglavi človek je smoten takšne neumnosti! Potem bi pa preklinjal tisto uro, ki ga je prinesla k nji! To bi se bolj bolelo in trpljenje bi bilo povečano obema! To bi jo šele bolelo — ko bi jo on začel prezirati, zanikovati in kleti! In do tega bi prišlo preje ali sleje."

(Dolje prihodnja.)

STVARNA LJUBEZEN

Sedel je nasproti nje na terasi restavracije in se nervozno poigraval z zamaškom steklenice sodavice.

Instinktivno je čutila, da ga nekaj teži, toda molčala je. Ne dvomno so veljale njegovi misli nji. Tako je bilo skoraj vedno. Poznala ga je.

Končno je vrgel zamašek proč in jo gledal dolgo, zamišljeno.

— Majo, kako čudno, da nisem tega že prej opazil, saj vna se vendar videla celo leto skoraj vsak dan.

— Kaj pa?

— Neenake oči imaš. Eno oko je svetlo modro, drugo pa sivkasto modro.

— In to vidiš šele danes? Menda zato, ker sva se videla vedno samo zvečer pri umetni svetlobi, ko razlika ni tako očitna.

— Kaj če bi se videla jutraj, opoldne in zvečer? Tako bi vsaj razločil vse poteze tvojega obraza.

— To poudi težko.

— Seveda, modro oko je zame, sivo pa zanj.

— Že zopet začneš to pesem! Nobenih očitkov, prosim.

Če ne boš pameten, plačam sama zase in odidem.

— Da, toda nočjo se mora to odločiti. Zadeva je zelo enostavna: dva moška in ena ženska — kdo zmaga?

— Zakaj baš danes?

— Takoj ti povem. Poznaš me že leto dni. Vidiva se pogosto. Prijetno ti je v moji družbi, meni pa v tvoji. Ljubim te. Toda ti se sestajaš tudi z umetnikom Nilsom, mojim znancom. Tudi on je zaljubljen vate in ti ne veš, katerega bi izbrala. Kaj ni vse to dovolj jasno?

— To pesem ališim skoraj že leto dni.

— Danes zadnjič, danes zahtevam odločitev. Pravim ti: ali ali. Izbirajte, prosim velenjenca! Gre za moje bodočnost in poleg tega za novelo.

— Za novelo?

— Da, za novelo, ki mora biti končana jutri jutraj. Je skrajna že končana, gre zame, zate in zanj. Manjka samo še konec.

— Tako torej, ti tu sediš in se norčuješ iz ljubezni!

— Nikakor ne, saj je samo gojo naključje, da se to dvoje križa. Opisal sem dvojca otroška leta, kako si se igrala na dvorišču v predmestju in si ranila kolenček ob oster rob slabega

tlaka, opisal sem, kako te je mati nasekala zato, ker si ožmerjala dva tuja otroka s "pankerti", ko sta pljuvala po tebi.

— Hm-hm.

— Bilo je morda neollikano, toda bilo je milo, a razen tega se ujema z božičnimi prazniki.

— Zda je februar, novela mora biti končana za božič — ne razumem, čemu že zdaš sitnari.

— Prvič bi rad vedel, pri čem sem, drugič se pa take novele pišejo v februarju. Ta mora biti končana kot rečeno jutri. Mora biti postavljena, ilustrirana in natiskana mnogo prej, toda to so stvari, ki jih ti ne razumeš.

— Da, najmanj pa razumem tvoj ton.

— Moram govoriti odkrito: jutri se sestaneš z njim, pojutrišnjem z menoj — to je še od sile; bodi tako prijazna in pridi s barvo na dan.

— Če vzamem tebe?

— Bo novela končana srečno.

— A če se ne odločim ne zate, ne zanj?

— Ne bodo zadovoljni s koncem niti čitatelji, niti uredništvo.

Nekaj časa je sedela molče, potem je pa vprašala:

— No — kaj pa če si izberem njega?

Odgovoril je takoj:

— Potem pa sploh ne bo novele, ker skočim še danes v vodo.

Ni odgovoril takoj, toda čutil je, da je zmagal; on in nihče drugi je tisti, za katerega se je odločil.

Končno je odgovoril smeje:

— Lahko vzameš tudi pomarančo, saj danes itak nisi skoraj nič jedla.

— Prav za prav si velik, neumen otrok, Fred. Kaj nisi že davno opazil, da ljubim samo tebe? Nisem pa vedela, da potrebuješ novelo, da postaneš energičen.

Čez nekaj dni je pozval pri nji Nila.

— Cuj, Majo, ali misliš, da bo Fred hud, če mi boš služila za model?

— Prepričana sem, da bo zelo hud.

— Naprosil me je, naj mu ilustriram novelo, in mislim, da si ti kot ustvarjena za to... docela tvoj tip...

Henry Falk:

TOMBOLA

Gospod in gospa Hucheurjeva sta bila zakonca po načrtu starih dobrih časov, zelo odličnih in hkrati malomeščanskih nazorov. Zaradi neprestanih izgub v loteriji sta zapravila skoro vse svoje premoženje in le z vsakovrstnimi pritrgavanji v gospodinjstvu in pri drugih stvarih se jima je posrečilo obdržati svoj položaj v družbi.

Poleti sta se zakonca Hucheurjeva seznanila ob morju z gospodo Courinet. Nekaj časa sta se sicer izogibala znanju, toda ljubeznivost gospode Courinetove ju je nekako prišla do bližjega poznanstva, čeprav jima njihov način življenja ni bil po godu.

Courinet in njegova žena sta bila "iz nič kaj postala", kakor sta sama rada pripovedovala. Delala sta stajane kupčije in sta se odelej na vso moč trudila, da bi dosegla stike z visokimi krogi.

Gospa Courinetova je torej rekla:

"Ob priliki vas bom povabila na svoj dom v Parizu."

Zakonca Hucheurjeva nista na to nič odgovorila, ko pa sta v zgodnji zimski sezoni dobila od svojih poletnih znancev povabilo na veliko domačo veselico v Parizu, sta se le nerada odločila k posetu te zabave.

"E, kaj," je dejal gospod Hucheur. "Greva, kakor se pač gre na maškardo. Neumnost teh ljudi nama bo v zabavo; k nam jih pa seveda ne bom nikdar valil."

"Niti njih, kaj šele koga drugega," je pripomnila gospa z mednim nasmehom in pri tem pomislila na svojo slabo založeno jedilno shrambo.

Courinetovi so si najraje okrasili sobe v svoji vili. Vseposod je bilo razkošno razsvetljeno, vse polno cvetlic, godba, služavniki, gosja jetrna pasteta in šampanjec. Družba je bila precej raznovrstna, nikakor pa ne izbrana. Gostje so plesali, pili, jedli, se smejali in kričali.

Ko sta gostiteljica Courinet zapazila med gosti zakonca Hucheurjeva, sta jima takoj vradročena hitela naproti.

NAROČNIKI POZOR!

Znaneje (Jan. 31, 1932) gomeni, da vam je naročila potekla ta dan. Posvetite jo praviloma, da vam lista ne uide. Ako lista ne prejmete, je mogoče vstopila, kar ni plačana. Ako je vaš list plačan in ga ne prejmete, je mogoče vstopila v vašo napadeno zastavo, pilište nam doplačite in vrnite stari in novi napisi.

Nali gostoprijatelji so pri druztvalni tajnici in drugi zastopniki, pri katerih lahko plačate naročila.

Naročnina za celo leto je \$2.00 in za pol leta pa \$1.00. Člani SNPJ doplačajo \$4.00 za leto, za pol leta \$2.00.

Za mesto Chicago in Cleveland za leto \$7.50, za leto \$3.75, za člana \$3.50. Za Evropo člani za leto \$4.50, za pol leta pa \$2.25.

Tednik stane za Evropo \$1.75. Člani doplačajo samo \$1.00 za poštnino.

Mladinski list stane za celo leto \$1.50.

Naročnina lahko tudi sami pošljete na naslov:

Upravištvo "PROSVETA" 2657 S. Lawndale Ave., Chicago

"Kako lepo, da sta prišla! U-pamo, da se ne bosta dolgočasila. Izvolita k buffetu in zahtevajta, kar se vama poljubi. Vse lahko dobite."

Gospod in gospa Hucheurjeva sta prosila Courinetove, naj se zbog njih nikar preveč ne oškodujejo. S prezirljivim nasmehom na ustnih sta hodila med veselimi gosti, kakor po razstavi slabih umetniških slik.

Ob polnoči je stopil gospod Courinet na stol in zaklical: "Moje lepe dame in spoštovani gospodje! Sedaj pride atrakcija večera! Igrali bomo tombolo!"

Gostje so glasno vzklikali vsevpev.

"Nekoliko potrpljenja, prosim, še nisem končal; poslušajte moj domislek! Po navdušenju pri tomboli stvari, ki jih maraiko ne potrebuje. Zato mi je prišlo na misel, da si vi sami izberete dobitke, ki jih boste lahko veselili. Na kak način sem si jaz to zamislil, moje lepe dame in spoštovani gospodje? Torej: dobitki ne bodo različni predmeti, ampak pravi denar, vsote od sto frankov dalje. In za ta denar si boste lahko kupili, kar vas bo volja. Želim vsem skupaj mnogo sreče pri tomboli. Godba, zaigraj!"

Gostje so glasno pleskali in vzhitani pritrjevali, samo zakonca Hucheurjeva sta molčala.

On je tiho rekel ženi:

"Denar! Denar za dobitke! Kako podlo! Ali ne čutiš, da oba zaslužita ostro grajo?"

"Seveda! Kaj torej nameravaš storiti?"

"Popolnoma enostavno: svoj dobitek — če bom namreč kaj zadel — vpiho vseh ljudi takoj razdelim med služinčad in natakarje."

"Imenitno," je soglašala gospa Hucheurjeva s soprogom.

"Že vnaprej se veselim, kako bo osmešena ta svojati!"

"Prosim, pozor! Pristopite bližje k tomboli!"

Na mizi so ležale zapечатene kuvertje, vsaka je imela svojo številko. Gospod de Courinet je vzel torbico, v kateri je bilo toliko števil, kolikor je bilo kuvert na mizi. In tombola se je pričela. Vsak ismed navzočih je potegnil številko. Courinet je edinal izvlečene številke, vsakokrat segel na mizo in podal zapечатeno kuvertu dotičniku; ta jo je seveda takoj odprl. Vse kričim je bilo ališati: "V moji kuverti je dvesto frankov!"

NAŠ ZASTOPNIK

Br. Frank Sedmink bo obiskal naročnike in bojake po raznih mestih in v Pennsylvaniji, W. Virgiji in v Ohiju; upravištvo priporoča rojakom in članom, da mu gredo na roke in pomagajo na agitaciji za list Prosveta.

Philip Godina, upravitelj.

"V moji pa sto!" — "Jaz sem pa dobil tristo!"

"St. 99," je zaklical Courinet.

"To imam jaz!" je dejal gospod Hucheur in stopil z neko dostojanstveno blaziranostjo k mizi. Courinet mu je izročil kuvert. Le Hucheur jo je odprl in že hotel storiti, kar je bil preje svoji ženi povedal. Toda nenadoma so se mu začele trestiti roke, povsili je glavo in stopil od mize.

"Ah, kakšno presenečenje! Gospod Hucheur je zadel največji dobitek. Ljubi prijatelji, prosim, povejte sami mojim cenjenim gostom..."

In gospod Le Hucheur ni mogel drugače, kakor da je glasno izpregovoril:

"Deset tisoč frankov!"

Ko sta se zakonca Hucheurjeva pol ure po tem dogodku peljala z izvoščkom proti domu, je on rekel ženi: "No, kaj takega! Res očarljiva ideja, ta tombola! Kaj praviš k temu, ljuba ženičica? Ampak mislim, da bi bil moral služabništvu dati imenitno napitnino..."

"Kaj si nor! Courinetovi služabniki ravno na tvoja darila čakajo, kajpada..."

"Toda, dušica, sprva sem vendar mislil..."

"... naše prijateljice primerno podučiti, kaj ne? Vem, vem, moj dragi! Toda to bi bilo silno bedasto! In naposled, veš, saj nisi tako napačni ti ljudje..."

Naročite Mladinski list, najboljši mesečnik za slovensko mladino!

NAROČITE SI DNEVNIK LIST PROSVETA

Članek krat (sreda) S. N. P. J.

Pe skupen 9. redne konvencije se sedaj lahko naroči na list Prosveta k prijatelju eden, dva ali tri člani in eno družino in iz enega naslova k eni naročnini. List Prosveta stane za vse članke, za člana ali družino \$6.00 in eno leto naročnina. Ker pa člani še plačujejo pri naročninah \$1.25 za tednik, se jim to prišteje k naročnini. Pri prijateljstvu enega, dva ali tri člani in eno družino k eni naročnini. Torej sedaj si vrnite, roči, da je list Prosveta za člana S. N. P. J. List Prosveta je valja lastnina in gotovo je skoro v vsaki družini, ki bi rad čital list vsak dan. Torej sedaj izpolnite priložna, da se tudi vi naročite na dnevnik Prosveta. Cena lista Prosveta je:

Za Sredn. države in Kanado \$6.00 Za Cleveland in Chicago je \$7.50

1 tednik in..... 4.00 1 tednik in..... 4.50

2 tednika in..... 8.00 2 tednika in..... 8.50

3 tednika in..... 12.00 3 tednika in..... 12.50

Izpolnite spodnji kupon, pošljite polnopravni list, članarja ali članarja. Odeja v glavnem in si naročite Prosveta, list, ki je valja lastnina.

Prijateljstvo: Vsi naši člani hitro kateri teh članov prenaša biti član SNPJ, ali če se praveš pred od družine in bo ustrezal sam svoj list tednik, bode moral tisti član in dotična družina, ki jo tako skupno naročena na dnevnik Prosveta, to tako naznaniti upravištvu lista, in obenem doplačati dotično vrsto lista Prosveta. Ako tega ne stori, tedaj mora upravištvo misliti datum na to vrsto naročil.

PROSVETA, SNPJ, 2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Priloženo polnopravni naročnina na list Prosveta vrste \$.....

Ime..... Čl. družina \$.....

Naslov..... Družina.....

Mesto..... Družina.....

Nov naročnik..... Star naročnik.....

Ustavite tednik in ga pripilite k moji naročnini od slednjih članov moj družine:

Ime..... Čl. družina \$.....

Ime..... Čl. družina \$.....

Ime..... Čl. družina \$.....

Ime..... Čl. družina \$.....

Ime..... Čl. družina \$.....

Ime..... Čl. družina \$.....

Ime..... Čl. družina \$.....

Ime..... Čl. družina \$.....

Ime..... Čl. družina \$.....

Ime..... Čl. družina \$.....

Ime..... Čl. družina \$.....

Ime..... Čl. družina \$.....

Ime..... Čl. družina \$.....

Ime..... Čl. družina \$.....

Ime..... Čl. družina \$.....

Ime..... Čl. družina \$.....

Ime..... Čl. družina \$.....

Ime..... Čl. družina \$.....

ANEKDOTE

Drastično

Tudi v starih Atenah so znali biti zlobni. Modrijan Platon je nekoč rekel: "Človek je dvonožec brez perja."

Tedaj je modrijan Diogen o-akubel kuro pri živem telesu, spustil golo žival pred Platono-vo kolo in pojasnjeval tistim, ki so prihajali mimo: